

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. BIRŽELIO 14 D. NUTARIMO NR. 647 „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO
BIUDŽETO SUDARYMO IR VYKDYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“
PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.1), „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
2017 M. LIEPOS 5 D. NUTARIMO NR. 576 „DĖL ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ
FONDO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas
Nr.2), „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2007 M. BALANDŽIO 25 D.
NUTARIMO NR. 435 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APDRAUSTŲJŲ VALSTYBINIU
SOCALINIU DRAUDIMU IR VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ
GAVĖJŲ REGISTRO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO IR VEIKLOS PRADŽIOS
NUSTATYMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.3), „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2001 M. SAUSIO 25 D. NUTARIMO NR. 86 „DĖL LIGOS
IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.4, „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS 2004 M. GRUODŽIO 24 D. NUTARIMO NR. 1656 „DĖL NEDARBO
SOCALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATŲ IR DALINIO DARBO IŠMOKŲ
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.5), DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. KOVO 22 D. NUTARIMO NR. 309
„DĖL NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO
DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau
– Projektas Nr.6), DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1991 M. GRUODŽIO
5 D. NUTARIMO NR. 530 „DĖL ASMENŲ DRAUDIMO VALSTYBĖS LĖŠOMIS IR
KOMPENSACIJŲ MOKĖJIMO JUOS SUŽEIDUS ARBA JIEMS ŽUVUS RYŠIUM SU
TARNYBA SĄLYGŲ“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.7), IR DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. SAUSIO 25 D. NUTARIMO NR. 165
„DĖL SUBSIDIJOS NUOLATINĘ PRIVALOMĄJĄ PRADINĘ KARO TARNYBĄ
ATLIKUSIŲ KARO PRIEVOLININKŲ DARBO UŽMOKESČIUI MOKĖJIMO TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO IR ŠIOS SUBSIDIJOS DYDŽIO NUSTATYMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau kartu – Projektai)
(TAP-18-1863 –18-1870) (TAIS Nr. 18-13073, 18-10556(2), 18-10551(2), 18-10550(2), 18-
10547(2), 18-10558(2), 18-10561(2), 18-10546(2))**

2018-11-23 Nr.NV-3111

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. **Projekto Nr.1** 2.4 papunktyje siūloma keičiamas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės (toliau – Taisyklės) papildyti 28² punktu, nenurodant, kuo vadovaujantis siūlomas nustatyti ne ilgesnis nei 3 mėnesių priskaičiuotų socialinio draudimo įmokų perskaičiavimo laikotarpis. Siūlome pagrįsti šią taisyklę arba jos atsisakyti, nes Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 7 ir 8 dalyse nenumatyta galimybė Vyriausybei detalizuoti perskaičiavimą ar apriboti jo trukmę konkrečiu terminu.

2. **Projekto Nr.1** 2.10 papunktyje teikiamas Taisyklių papildymas 33¹ punktu dubliuoja Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatą ir joje nustatomus dydžius, nors tai neturėtų būti šio teisės akto reguliavimo dalyku. Siūlytina tikslinti formuluotę, atsisakyti įstatymo nuostatų perrašymo ir papildomai įvertinti nuostatos „pagal draudėjų Fondo valdybos teritoriniams skyriams pateiktus duomenis“ aiškumą (ar šiuo atveju nebūtų tikslinga nustatyti, kokie draudėjai turėtų teikti duomenis).

3. Siūlome papildomai įvertinti, ar **Projekto Nr.1** 2.15 papunktyje keičiamas Taisyklių 104 punktas ir jame nustatoma taisyklė atitinka Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nustatytą reguliavimą dėl skolų sumokėjimo prievolių vykdymo ir yra suderinama su šio įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje nustatytomis Fondo valdybos teisėmis dėl kreditorinių finansinių reikalavimų perleidimo. Siūlytina nustatomos taisyklės pagrįstumą pateikti Projektų lydimose medžiagoje.

4. Siekiant teisinio aiškumo, siūlome tikslinti **Projekto Nr.1** 2.24 papunktyje teikiamą taisyklių 2 priedo III skyriaus 1.9 papunkčio formuluotę, apibrėžiančią iš pensijų fondų sugrįžusių lėšų pripažinimą pajamomis, nes viename sakinyje vartojami skirtingi, tačiau susiję su pinigais, finansiniai terminai „lėšos“, „pajamos“, „sumos“, todėl tampa neaišku, kokio subjekto ir kokių pinigų (ar lėšų?) gavimo momentas šiuo atveju turimas mintyje šios nuostatos kontekste.

5. **Dėl Projekto Nr.3** pastebėtina, kad nėra pateikta informacijos dėl pasirinktų teisinio reguliavimų priemonių tikslingumo – jos nėra pagrindžiamos, nenurodoma, kokiomis normomis vadovaujantis ir kodėl nustatomos atitinkamos taisyklės. Be to, teikiami pakeitimai susiję su specialiųjų duomenų, taip pat asmens kodo tvarkymu, todėl keičiamas nutarimas turėtų būti tikslinamas nurodant, kad asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau - BDAR), pateikiant tokių duomenų tvarkymo tikslą, bei Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu. Taip pažymėtina, kad vadovaujantis BDAR nuostatomis teisės aktams, reglamentuojantiems asmens duomenų tvarkymą nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, baudmių vykdymo, taip pat apsaugos nuo grėsmių visuomenės saugumui ir jų prevencijos tikslais, nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, keliama tam tikri reikalavimai: turėtų būti nustatyti asmens duomenų ištrynimo terminai arba asmens duomenų saugojimo poreikio periodinės peržiūros terminai, duomenų tvarkymo siekiai ir tikslai, kiti reikalavimai, kuriais siekiama užtikrinti teisėtą asmens duomenų tvarkymą.

6. **Projektu Nr.3** keičiamas nutarimas turėtų būti peržiūrimas ir dėl kitų BDAR įgyvendinimo (pavyzdžiui, nustatant asmens duomenų valdytojo ir tvarkytojų santykius, jų teises, pareigas ir funkcijas (BDAR 28 straipsnio 3 dalis)) bei tikslinamas pagal Teisės aktų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, rekomendacijas (toliau - Rekomendacijos).

7. **Projekto Nr.3** 1.1.-1.5 papunkčių pakeitimų esmėje brauktinas žodis „šiuo“ (Rekomendacijų 104 punktas).

8. **Projekto Nr.4** 1 punkte nuorodų į Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo 3 straipsnio 25 dalį bei kitas pareigūnams taikytinas įstatymų nuostatas atsisakymas suponuoja, kad keičiamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatų X skyriuje dėstomos pareigūnams ir kariams taikomos pereinamojo laikotarpio nuostatos yra nebeaktualios. Analogiškai vertintina ir nuoroda į Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą. Todėl siūlytina įvertinti minėtų nuostatų aktualumą ir, esant poreikiui, šiuo aspektu tikslinti Projektą Nr.4. Be to, atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio Vidaus tarnybos statuto 66 straipsnio 1 dalis nustato, jog pareigūnai draudžiami Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nurodytų rūšių socialiniu draudimu ir jų draudimo tvarką ir sąlygas nustato atskiras socialinio draudimo rūšis reglamentuojantys teisės aktai, siūlome įvertinti nuorodos į Vidaus tarnybos statuto 66 straipsnio 1 dalį pateikimo Projekto Nr.4 1 punkte galimybę arba nuorodos į Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 4 dalies nuostatą (įsigaliosiančią nuo 2019 m. sausio 1 d.) tikslingumą. Ši pastaba dėl nuostatų aktualumo taikytina ir **Projekto Nr.6** 1 punktui.

9. **Projekto Nr.5** 2.3 papunktyje vartojama neapibrėžta „nedarbo draudimo išmokos eksporto“ sąvoka, todėl siekiant aiškumo, siūlome keičiamame punkte atskleisti jos turinį.

10. Siūlome pakartotinai (atitinkama pastaba buvo teikta ir Teisingumo ministerijos išvadoje) įvertinti **Projekto Nr.5** 2.7 papunktyje teikiamą pakeitimą dėl pareiškėjo informavimo jo pasirinktu prašyme nurodytu būdu pakeitimo tikslingumo (pavyzdžiui, informavimas telefonu, kad jau priimtas sprendimas, neatskleidžiant asmens duomenų, nelaikytinas keliantis grėsmę asmens duomenų saugumui) bei suderinamumo su kituose teisės aktuose nustatomais informavimo būdais. Pastebime, kad **Projektu Nr. 3** keičiamo nutarimo 109.3 papunktis nustato, jog apdraustiesiems, išmokų gavėjams, draudėjams registre apie juos tvarkomus duomenis galima teikti tais būdais, kurių Projekto Nr.5 pakeitimais siūloma atsisakyti – elektroniniu būdu ir (ar) raštu, registro tvarkytojų išduodamomis pažymomis, taip pat registro valdytojo nustatyta tvarka telefonu.

11. **Projekto Nr.6** 2.1 papunktyje teikiamas pakeitimas „kol nelaimingas atsitikimas darbe bus ištirtas“ sąlygoja termino neapibrėžtumą, todėl siūlome jį sukonkretinti, pavyzdžiui, nustatant, apibrėžiant termino skaičiavimo pradžią, nurodant laikotarpį ar pan. Taipogi, siūlome tikslinti nuostatą „kai išmoka pagal Įstatymą didesnė“, atskleidžiant šios nuostatos turinį ir nustatant aiškesnį (ar detalesnį taikymui) reguliavimą.

12. Atsižvelgiant į **Projekto Nr.7** 1 punkte keičiamą nuostatą bei nuorodas į kompensacijų mokėjimą pareigūnams ar kursantų mirties arba sveikatos sutrikdymo atvejais taikomą įstatyminių reguliavimą, siūlome peržiūrėti Projekte Nr.7 keičiamas 16 ir 17 punkto nuostatas, pakartotinai įvertinant galimybę atsisakyti savarankiško kompensacijų dydžių nustatymo nutarime, pavyzdžiui, pateikiant nuorodą į įstatyminių reguliavimą (tais atvejais, kai profesinę veiklą reglamentuojantys

teisės aktai nenustato kompensacijų dydžio, taikomas Vidaus tarnybos statute nustatyti kompensacijų dydžiai ar pan.). Be to, svarstyтина, ar pasirinktas aritmetinis kompensacijų dydžių mažinimas, keičiant skaičiuojamų mėnesių trukmę, yra tinkama priemonė. Pastebėtina, kad teisės aktuose, kuriuose nuo 2019 m. perskaičiuojamas darbo užmokestis, siūlomos kitos priemonės, leidžiančios nustatyti iki 2018 m. gruodžio 31 d. buvusį pajamų lygį, pavyzdžiui, su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos, nuo kurių skaičiuojamos pajamos tam tikroms išmokoms skaičiuoti, mažinamos 1,289 karto.

13. **Projekto Nr.7** 2.3 papunktyje keičiamas 17 punkto nuostatoje yra teikiama nuoroda į Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimą Nr. 1130 „Dėl Pataisos pareigūno, vidaus tarnybos sistemos pareigūno ar kursanto sveikatos sutrikdymo sunkumo masto nustatymo taisyklių ir Pataisos pareigūnų, vidaus tarnybos sistemos pareigūnų ar kursantų sunkių, apysunkių ir lengvų sužeidimų, traumų bei kitų sveikatos sutrikdymų sąrašo patvirtinimo“, kuris, atsižvelgiant į Vidaus tarnybos statuto pakeitimus, turi būti keičiamas. Todėl siūlome vertinamą formuluotę tikslinti, suderinant ją su Vidaus tarnybos statuto 59 straipsnio 9 dalies nuostata.

14. **Projekto Nr.7** 3 punktas, kuriame siūloma pripažinti keičiamą nutarimą netekusiu galios, tikslintinas pagal Rekomendacijų nuostatas: pripažįstamas netekusiu galios su visais pakeitimais ir papildymais, šio punkto įsigaliojimo data dėstoma naujame punkte (kartu tikslintinas ir 4 punktas).

15. **Projektu Nr.8** keičiant Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 165 „Dėl Subsidijos nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusių karo prievolinkų darbo užmokesčiui mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir šios subsidijos dydžio nustatymo“ (toliau – Nutarimas) 2 punkto nuostatą, nustatomas subsidijos darbo užmokesčiui dydis neatitinka Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje nustatytos subsidijos darbo užmokesčiui dydžio nustatymo taisyklės, pagal kurią subsidijos dydis yra *iki 100 procentų* apskaičiuotų lėšų nuo įdarbinto asmens darbo užmokesčio ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotos draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos suma. Vertinamoje Nutarimo nuostatoje Vyriausybės nustatytas subsidijos dydis yra lygus *100 procentų* apskaičiuotų nuo įdarbinto asmens darbo užmokesčio ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotos draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos sumai. Manytina, kad keičiant Nutarimo 2 punktą šis dydis turi būti patikslintas (keičiamas dydžiu iki 100), o siekiant Nutarime nustatyti konkretų, t. y., 100 procentų subsidijos dydį, turi būti keičiamas įstatyminis reguliavimas. Be to, kai nustatomas absoliutus dydis (ne intervalas), siūloma nuostata „neviršijant Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje nustatyto dydžio“ sudaro neaiškumą dėl subsidijos dydžio nustatymo taisyklės bei jos taikymo apimties.

16. Projektu Nr.8 nauja redakcija dėstomame Subsidijos nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusių karo prievolinkų darbo užmokesčiui mokėjimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) siūlome:

16.1. Įvertinti, ar Aprašo 5 punkte nustatyti dokumentų perdavimo būdai, kuriuose yra specialieji duomenys, užtikrina tinkamą asmens duomenų saugumą ir nesudaro galimybės neteisėtam susipažinimui su duomenimis ar jų perdavimui, kai tokiems duomenims perduoti turėtų būti taikomos aukščiausio saugumo priemonės. Kartu siūlome įvertinti Aprašo 14 punkte nuorodos į Aprašo 5 punktą pateikimo tikslingumą.

16.2. Atsisakyti Aprašo 15 punkto ir jame dėstomos nuostatos kaip savaime suprantamos ir perteklinės.

Dėl kitų su Projektais susijusių aspektų. Vyriausybė kartu su Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu Nr.XIIIP-2719 Lietuvos Respublikos Seimui yra pateikusi įstatymų, susijusių su mokesčių ir pensijų reformos įgyvendinimu (Valstybinio socialinio draudimo įstatymo, Ligos ir motinystės socialinio draudimo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo, Nedarbo socialinio draudimo įstatymo, Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo, Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo ir kt.), pakeitimų projektus, kuriuose teikiami pakeitimai turėtų įsigalioti 2019 m. sausio 1 d. Vyriausybė iki jų įsigaliojimo turėtų patvirtinti įgyvendinamuosius teisės aktus, t. y., turėtų būti keičiami tie patys nutarimai, kurie dabar tikslinami Projektais. Siekiant teisėkūros efektyvumo ir ekonomiškumo, o taip pat įvertinus galimą Projektų svarstymo ir priėmimo Vyriausybėje datą bei pateiktų Seimui įstatymų projektų svarstymo stadijas, būtų tikslinga svarstyti galimybę inkorporuoti įstatymų (po jų priėmimo Seime) įgyvendinimui reikalingus nutarimų pakeitimus į Projektus ir teikti juos Vyriausybei svarstyti jau su papildomais pakeitimais, tokiu būdu mažinant tų pačių teisės aktų keitimų bei priimamų nutarimų skaičių.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė

Tatjana Knyzienė, tel. 870663862, el. p. tatjana.knyziene@lr.lt